

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOFOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

S U M A R

Revista, de d-l V. Athanasovici.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unite*: Obștea Moșnenilor Valea-Marcului cu Ministerul domeniilor. — *Notă* de d-l V. Athanasovici.

Curtea de apel din Craiova, secțiunea I: Ministerul domeniilor cu Obștea moșnenilor Valea-Marcului,

1 IANUARIE 1913

Când se sfârșește un an și începe un an nou, omul nu poate să nu aibă iluziuni că anul ce vine va fi mai bun decât cel trecut în toate privințele.

Speranța că nenorocirile, relele, boalele anului ce se îngroapă nu se vor mai repeta în anul ce vine, este inerentă naturii umane.

Poate chiar că fără această doză de iluziuni și speranțe, viața de mulțori n'ar fi posibilă.

Anul 1912 se poate zice că face parte din categoria anilor răi. An agricol mediocru, recolta porumbului compromisă prin abundentele ploii de vară și cari au continuat în toamnă până târziu. În unele localități au mers până la inundațiuni.

Ploile dese au compromis recolta anului viitor și aceasta a fost îndreptată într-o câțva, grație ameliorării tardive a timpului, încât în anul trecut s'au făcut semănături de grâu chiar în Decembrie.

Această stare economică a contribuit să agraveze criza financiară care la noi s'a resimțit mai mult, grație crizei economice și a războiului balcanic. Particularii în străinătate și chiar la noi, și-au retras în grabă depozitele dela Bănci. Această retragere este motivată prin complicațiunile și războiul în Balcani și prin știrile războinice din Continent.

Pregătirile militare din Europa au făcut ca băncile să nu mai acorde credite.

Băncile, la noi, cea mai mare parte dintr'ânsele lucrând cu capitaluri străine, s'au simțit de criza generală, dându-li-se ordin a retrage creditul și nemai fiind alimentate prin noi capitaluri.

Este dar o criză financiară generală în Europa.

În Franța, deși bogată, aurul a devenit rar, circula numai hârtia fiduciară iar Francezii și-au retras depozitele ce aveau la băncile din Germania.

În toate piețele scontul e ridicat și afaceri nu se mai fac. Lumea îngrijorată, așteaptă desfășurarea evenimentelor externe.

Trebue să recunoaștem că într'o asemenea stare generală, starea financiară a Statului nostru continuă a fi excelentă, grație excedentelor din anii trecuți, și că Banca Națională a știut cu multă prevedere și pricepere să ajute comerțul român și să continue a face credit, bine înțeles cu precauțiune ca orice instituție solidă, contribuind a evita catastrofele ce s'ar fi produs în piață cu singuranță.

Totuș nu s'a putut evita falimentele unor negustori, mai ales a celor nesolizi. Și astfel, în preziua vacanțelor, tribunalul comercial din Ilfov eră se zisat de 37 cereri de declarare în faliment. Tribunalul a știut să cumpănească diversele interese și n'a admis decât 7 cereri din ele, iar pentru rest a dat termen, sperând că cheltuelile de sărbători ale particularilor vor aduce o îndreptare.

De chestia falimentelor este legată chestia modificării codului de comerț ce se agită de câțva timp.

Camera de comerț din București a exprimat dorința elaborării unei legi pentru înscrierea firmelor.

Astăzi nu există nici o sancțiune în privința obligațiunei comerciantului de a-și înscrie firma: mulți negustori fac comerț și n'au firma înscrisă, încât scapă de sub controlul Camerei de comerț.

Al doilea desiderat al Camerei de comerț cuprinde modificarea legii falimentelor, cerându-se măsuri serioase în contra bancrutarilor. Comerțul cinstit și solid simte nevoia de a se apăra în contra celui necinstit. Și aceasta bine înțeles în interesul menținerii creditului.

S'au mai cerut garanții pentru acordarea moratoriului...

Aprobăm toate aceste deziderate isvorite din fondul nevoilor și interese!or comerțului. N'am înțeles însă de ce camera de comerț se gândește la interdicția avocaților de a pleda înaintea camerelor arbitrale.

Explicațiunile ce se pot da de avocați în mod sumar adăogate la luminele pe care comercianții le au din practică nu pot face nici un rău nimănui. Din contră.

Trecând la o altă ordine de idei, la acea legislativă semnalăm că, în cursul anului 1912 s'au votat o serie de legi, între ele, foarte multe modificatoare a altor legi anterioare, modificări necesitate prin graba cu care se fac și se desfac legile la noi.

Distinsul magistrat d. C. Hamangiu care colecționează legile în vigoare de câtva timp sub importanta colecțiune, cea mai complectă din câte există, în fiecare an se vede obligat a adăoga suplimente și anexe la colecțiunea sa.

Care va fi ministrul la noi care se va mărgini a face buna administrație a departamentului său aplicând legile în vigoare și se va distinge prin a nu propune nici o lege?

Vom menționa pe cele mai importante:

1° *Legea pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea* promulgată la 28 Aprilie 1912, autorizând Ministerul Domeniilor să vândă loturile ce le posedă până la întinderea de 150 hectare ofițerilor care au făcut campania 1877-78 sau urmașilor lor în linie directă pe prețul de 100 lei hectarul care se va răspunde în 5 ani în rate anuale și egale.

2° *Legea pentru recensământul general al populațiunei* promulgată la 10 Februarie 1912 urmând a se efectua recensământul general sub conducerea Ministerului Agriculturii la epoca fixată prin decret regal 19 Decembrie 1912.

3° *Legea relativă la convențiunea încheiată la Haga*, privitoare la conflictele de legi relative la efectele căsătoriilor asupra drepturilor și datoriilor soților după care drepturile și datoriile soților

sunt regulate de legea lor națională, promulgată la 28 Febr. 1912. Totuși aceste drepturi și obligațiuni nu pot fi sancționate de cât prin mijloacele pe care le îngăduie legea țării iar capacitatea fiecăruia din viitori soți pentru a încheia un contract de căsătorie e determinată de legea lui națională în momentul celebrării căsătorii.

4° *Legea relativă la convențiunea pentru regularea pacinică a conflictelor internaționale*, după care convențiunile internaționale enumerate în lege și elaborate de al doilea congres pentru pace dela Haga și semnate la 18 Octombrie 1907 se aprobă. Promulgată la 11 Martie 1912 și cuprinde 11 convențiuni.

5° *Legea pentru scutirea de impozit fonciar a proprietăților urbane trecute în rolurile de contribuțiuni cu un venit anual până la 300 lei inclusiv*, promulgată la 27 Ianuarie 1912.

6° *Legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legea pentru Curtea de Casație* reînființând contenciosul administrativ întrebuițând după cum zice expunerea de motive o formulă generală pentru întinderea de aplicațiune Orice act administrativ de autoritate poate fi atacat cu recurs dacă violează un drept al unui particular.

7° *Legea pentru construirea conductelor pentru transportul țițeiului și petrolului lampant*, deschizându se un credit de 18 milioane pentru studierea și construirea unui conduct de petrol Băicoi - Ploești - Buzău - Făurei - Fetești - Cernavoda - Constanța, lege de interes economic însemnat promulgată la 17 Martie 1912.

8° *Legea din 18 Martie 1912 pentru trecerea în proprietatea Statului a moșiilor stăpânite de persoane juridice cu caracter de utilitate publică*, după care toate moșiile afară de pădurile și munții acestor instituțiuni trec în proprietatea Statului în condițiuni stabilite.

9° *Legea pentru înființarea școalelor medii în comune urbane și rurale.*

10° *Legea dela 24 Martie 1912 pentru modificarea unor articole din legea asupra învățământului secundar și superior.* Lege importantă, creând doctoratul la facultățile cari nu-l aveau.

11° *Legea pentru acordarea drepturilor politice locuitorilor din Dobrogea*, după care se lămurește că locuitorii din Dobrogea vor avea în întregime drepturile politice deci și dreptul de alegător (3 Martie 1912). Diferite alte legi a pașapoartelor, organizarea corpului de grăniceri etc. etc. Semnalăm cu o deosebită atențiune legile de credite militare votate în ultima sesiune de noul parlament și primite cu entusiasm de camere și de țara întreagă.

Lumea judiciară a fost agitată în capitală prin celebrele procese ale tramvaelor care au luat sfârșit prin perderea din partea ministerului de interne și a administrațiunei comunale.

În judecarea acestor procese instanțele judecătorești au admis principiul că ele au dreptul să înlăture aplicarea unei legi când este anti-constituțională. Înalta Curte de casație era chemată să stabilească jurisprudența și a admis teza afirmativă¹⁾.

Procesele tramvaelor au dat ocaziune la lungi pledoarii și la consultațiuni diferite date de jurisconsultii celebri din străinătate.

Unii din jurisconsultii noștrii și-au dat și dânsii opiniile lor. *Dreptul* a dovedit că este o tribună liberă, și de data aceasta, deschisă tuturor părților juridice.

Satisfacția ce se simte cu terminarea acestor procese ne face să uităm pasiunile ce s'au deslănțuit de o parte din lumea politică mergând uneori prea departe. În fine pasiunile au tăcut, procesele s'au terminat și tramvaiurile comunale au început să circule.

Așa se nasc unele instituțiuni în lumea aceasta prin convulsiuni teribile . . . și apoi odată născute viabile desvoltă o viață puternică!

Fiindcă vorbim de procese și tribunale, semnalăm încărcarea prea mare a tribunalului Ilfov, dându-se termene de câte două luni și mai bine, chiar la tribunalul comercial.

Ar fi bine dacă s'ar gândi cei în drept la crearea unei a doua secțiuni la tribunalul comercial. O justiție lentă nu mai este o justiție.

Cu multă satisfacțiune notăm la finele anului legăturile de confraternitate și solidaritate ce se desvoltă din ce în ce mai mult între membrii Baroului din Capitală — ceea ce constituie un bun exemplu pentru toate barourile din țară — grație acestei solidarități, s'a întemeiat pe lângă instituțiunile deja create, anul trecut *un cerc al avocaților* în care se întâlnesc tinerii confrăți cu cei bătrâni, cautând a se cunoaște mai bine, a se aprecia mai de aproape.

Personalități ale baroului ca d-nii Take Ionescu, C. Dissescu, C. C. Arion, N. Xenopol au manifestat în cursul unei Noembrie trecut simpatiile și interesul ce-l poartă confrăților. Cercul e pus sub președinția eminentului confrate Mihail Antonescu și acesta este cred o garanție puternică pentru propășirea lui. Legăturile de solidaritate între confrăți au născut *ideia unei asociațiuni*

pentru asigurarea pensiilor avocaților la bătrânețe sau în caz de boală permanentă, și ideia este pe cale de a deveni în scurtă vreme o realitate.

În câmpul literaturii juridice, semnelăm tomul III, partea II a *Codului civil român*, al savantului jurisconsult profesor D. Alexandresco, tratând materia succesiunelor ab intestat;

Cursul de drept internațional public, al distinsului profesor Valerian-Urseanu.

Cursul de drept penal și procedură penală, al eminentului profesor I. Tanoviceanu, lucrări cari se impun oamenilor de drept și sociologilor.

Notăm asemenea în mod deosebit *Legi vechi românești și isvoarele lor*, de d-l profesor S. Longinescu.

Semnalăm cu o deosebită satisfacțiune că, pe lângă vechile reviste juridice *Dreptul* și *Curierul judiciar*, aparițiunea *Revistei Critică de drept, legislație și jurisprudență*, sub președinția d-lui C. C. Arion, continuă cu mult succes, grația președintelui și a comitetului ce-l ajută, compus dintr'un mănunchiu de tineri culți, cari au deviza *Labor improbus omnia vincit*

De asemenea nu putem uita *Paginele Juridice* din Craiova puse sub îngrijirea distinsului confrate Th. Stoenescu care au în vedere în special jurisprudența instanțelor din Dolj.

Dreptul intră în al XLII-lea an al existenței sale, și aduce viile sale mulțumiri acelor cari îi dau sprijinul material și moral, urându-le un an bun și fericit.

V. ATHANASOVICI

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 16 Noembrie 1912

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Obșteța moșnenilor Valea-Marcului cu Ministerul domeniilor

NULITĂȚI DE PROCEDURĂ. — NULITĂȚI EXTRINSECI. — INVOCAREA LOR. — NULITĂȚI ÎNTRINSECI. — APĂRARE ASUPRA FONDULUI. — ART. 111, 162, 170, 171, 182 ȘI 290 PR. CIVILĂ.

APEL. — NESEMNAREA LUI. — VIȚII DE FORMĂ. — NULITATE ÎNTRINSECĂ. — ART. 111 PR. CIVILĂ.

1° Nulitățile extrinseci de procedură, adică acelea cari se referă la lipsa de interes, la calitatea și la capacitatea uneia din părți, fiind apărări preparatorii de fond, pot fi propuse în orice stare a procesului, în deosebire de nulitățile de procedură intrinseci, cari referindu-se la viciile de formă ale actelor de procedură, nu au nici o legătură cu fondul procesului și propunerea lor nu poate fi făcută decât înainte de orice apărare asupra fondului.

1) V. *Dreptul* No. 63, 1912 pag. 524 și V. *Pandectes franco. Onzieme Cahier*, 1912, IV Partie pag. 28 care publică decizia Inaltei Curți după ce mai înainte publicase sentința tribunalului Ilfov s. II cu o notă a profesorului Berthelemy.

2° Apelul fiind un act de procedură, lipsa semnăturii părții care l-a intentat, constituie un viciu de formă, care fiind o nulitate intrinsecă de procedură, nu mai poate fi invocată, dacă nu a fost propusă înainte de orice apărare asupra fondului.

No. 13. — Respins, ca neintemeiat, recursul făcut de Obștea moșnenilor Valea-Marcului, contra deciziei No. 38 din 1912 a Curții de apel din Craiova, secția I, dată în proces cu Ministerul domeniilor.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. Alessiu; d-l avocat M. Antonescu, în dezvoltarea motivului de casare; d-l avocat V. Athanasovici, în combateri; d-l procuror-general Sc. Popescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocată :

«Greșită aplicare a art. 111 pr. civilă, violarea art. 316, 160, 162, 170, 171, 182 și 290 alin. 2 din codul de procedură civilă, exces de putere și omisiune esențială».

Având în vedere că din decizia supusă recursului rezultă, că moșnenii din Valea-Marcului ridicând contestație la hotărârea făcută de Stat moșiei sale Al-bulești din județul Mehedinți, acea contestație a fost admisă de tribunal;

Că, în contra sentinței tribunalului, avocatul Statului a făcut apel, care i-a fost respins ca nesustținut, și făcând opoziție în contra deciziei de respingere a apelului, opoziția i-a fost admisă de Curtea de apel din Craiova, prin decizia pe care moșnenii au atacat-o prin acest recurs;

Că, asupra recursului făcându-se divergință de secția I a acestei Inalte Curți, iar la judecata în divergință a recursului, neîntrunindu-se majoritatea cerută de art. 20 din legea organică a Curții, recursul a fost trimis în cercetarea secțiunilor-unite, conform prescripțiilor aceluiaș articol din zisa lege organică;

Având în vedere că tot din decizia adusă în recurs se constată : a) că, recurenții au cerut să se anuleze apelul făcut de Stat, pentru motivul că petiția de apel nu ar fi semnată de însuși avocatul Statului din acel timp, I. Pârâianu, ci semnătura acestuia ar fi făcută de altă persoană, incident ce a fost respins de Curtea de apel, prin încheerea No. 1569 din 5 Mai 1911, motivând că nulitatea invocată este stinsă, pentru că nu a fost propusă înainte ori cărei apărări a fondului, cum prescrie formal art. 111 proc. civ.; b) că, moșnenii recurenți, la ultima înfățișare a apelului, în 1912, au ridicat din nou incidentul de nulitate, a apelului Statului, invocând de rândul acesta că semnătura avocatului Statului, din petiția de apel este falsă, ceea ce ar atrage nulitatea apelului Statului, indiferent dacă n'a existat intențiune frauduloasă din partea autorului falsului; că și acest incident a fost respins de Curtea de apel, pe considerarea că așa formulat, fiind vorba de o declarație în falș civil a semnăturii avocatului Statului, incidentul a mai fost ridicat și respins de acea Curte prin încheerea No. 1569 din 5 Mai 1911, și că prin urmare există lucru judecat asupra acelu incident;

Având în vedere, că din cele expuse mai sus rezultă că cestiunea adusă în cercetarea secțiunilor-unite se referă la o nulitate de procedură;

Considerând că nulitățile de procedură sunt de 2 feluri : nulități intrinseci, acele relative la viciile de formă ale actelor de procedură și nulități extrinseci, acele care se referă la lipsa de interes, la calitatea și capacitatea uneia din părți;

Considerând că nulitățile extrinseci, dând loc la respingerea cererii, dacă reclamantul nu justifică că are interes să o facă, și obligându-l să-și reguleze situația, când calitatea și capacitatea îi sunt cu temei contestate, sunt apărări peremptorii de fond, și pot deci fi propuse în ori ce stare a procesului, că din contra nulitățile intrinseci, adică acele referitoare la viciile de formă ale actelor de procedură, nu au nici o legătură cu fondul procesului și propunerea lor se găsește regulamentul de art. 111 din proc. civilă;

Considerând că art. 111 din procedura civilă prescrie regula că : «ori ce cauză de nulitate în privința actelor de procedură privitoare la cererile de legarea instanței prin acțiuni, opoziții, contestații, apel, recurs în Casație și cereri de revizuire, este stinsă, dacă nu se propune înaintea ori cărei apărări asupra fondului;

Considerând că apelul fiind un act de procedură, lipsa semnăturii avocatului Statului din petiția de apel — căci în definitiv la aceasta se reduce ambele incidente ridicate la Curtea de apel de moșnenii recurenți, pe temeiul cărora cereau nulitatea apelului Statului — referindu-se la un viciu de formă al apelului este o nulitate intrinsecă de procedură, ce se găsea stinsă în momentul propunerii ei, întru cât nu fusese invocată de moșneni înaintea ori cărei apărări asupra fondului, cum prescrie formal art. 111 din procedura civilă, ci după mai multe înfățișări ale apelului în care se cercetase fondul, și în urmă efectuării a două cercetări la fața locului cu martori și expertize ingineresti după cum rezultă din decizia Curții de apel adusă în recurs;

Considerând că nu se poate invoca de moșneni în susținerea recursului lor jurisprudența acestei Inalte Curți din decizia sa cu No. 7/911¹⁾, de oare ce în acel recurs se discuta lipsa de calitate a aceluia care făcuse apel ca mandatar al uneia din părți, și instanța de fond constatase că procura prezentată nu da mandatarului puterea să facă apel în numele clientului său; că fiind deci în discuție o nulitate extrinsecă de procedură, aceea a lipsei de calitate, cu drept cuvânt această Inalte Curte a stabilit în acea speță că nulitatea invocată era o excepțiune peremptorie de fond, ce se putea invoca în orice stare a procesului, pe când în recursul de față fiind în discuție o nulitate de procedură întemeiată pe un viciu de formă al apelului, deci o nulitate intrinsecă de procedură, nulitatea trebuie să fie propusă înaintea oricărei apărări asupra fondului, cum cere formal art. 111 din proc. civilă, sub pedeapsa d'a nu fi ținută în seamă, după cum s'a stabilit printr'un considerent precedent;

Considerând, că tot cu aceeași lipsă de temei se invoacă în susținerea recursului, că instanța de fond ar fi violat art. 162, 170, 171, 182 și 290 din proc. civilă, de oarece în discuție nu este un act privitor la fondul procesului, caz la care se referă citatele articole din procedura civilă; că de altă parte, consta-

1) Vezi Dreptul No. 50 din 1911, pag. 396.

tarea falșului invocat ar fi avut în definitiv de rezultat să stabilească că apelul pornit din biuroul avocatului Statului, a cărui calitate de a face apel în numele Statului nu se tăgăduiește recurenți, având număr de eșire din registrul public al aceluia biuro, nu purta semnătura avocatului Statului, îi lipsea acea semnătură, era deci vițiat în forma lui, ceea ce constituie o nulitate intrinsecă a apelului; că o asemenea nulitate este stinsă dacă nu s'a propus „in limine litis“, și art. 111 din procedura civilă, care regulează materia, nu face distincțiune între cazul când acela care invoacă o asemenea nulitate a avut puțința și acela când nu a avut puțința s'o cunoască înaintea oricărei apărări a fondului;

Considerând că, așa fiind cu drept cuvânt Curtea de Apel, a considerat ca tardiv incidentul în discuțiune și prin urmare mijlocul de casare câtă a fi respins ca neîntemeiat;

Pentru aceste motive, respinge.

Notă. — Speța care a dat naștere procesului este următoarea: Mănăstirea Strehaia astăzi Statul a cerut la 1849 hotărnicia moșii sale Albulești din Mehedinți. Moșneni din Valea Marcului vecini cu proprietatea Mănăstirii într'o parte au contestat hotărnicia și contestația judecându-se în 1907 de Tribunalul Mehedinți a fost admisă.

Prin această sentință Statul perde o întindere de 850 pogoane pădure seculară.

Avocatul Statului din Dolj a făcut apel care poartă semnătura avocatului I. Paraianu, avocat al Statului în Dolj, la acea epocă, având mandat și calitate a face apel.

Înaintea Curței din Craiova, după câteva înfățișări în fond, după ce se ordonase și efectuase două cercetări locale avocații moșnenilor în ziua de 5 Mai 1911 au ridicat incidentul de neregularitate al apelului Statului pretinzând ca semnătura avocatului Statului nu era proprie a lui, că altcineva semnase numele lui. Curtea de Apel a respins incidentul ca tardiv pe temeiul art. 111 Proc. Civ. fondul fiind amânat în altă zi; la 2 Februarie 1912 intimații din nou au ridicat incidentul de neregularitate a apelului prezentându-l de rândul acesta sub o altă formă arătând că semnătura avocatului Statului era falșă, că, autorul falșului n'a avut intențiune dolasă și că ne aflăm în fața unui falș civil. Curtea de fond a respins din nou incidentul și în fond a dat câștig de cauză Statului.

Moșneni au făcut recurs care purta numai asupra incidentelor ridicate și care constituiau mijloace de procedură.

Motivele de casare au dat naștere la discuțiuni foarte interesante înaintea Curței supreme și care au ocazionat două divergențe. În urma acestor divergențe, secțiunile-unite ale Curței supreme au stabilit jurisprudența importantă ce publicăm mai sus.

Interpretarea art. 111 Proc. Civ. a dat în aplicațiunea lui naștere la îndoeli. Vechiul art. 111 proc. civ. prevedea că incidentele referitoare la citațiuni și acte de procedură trebuiesc ridicate în limine litis, reproducând dispozițiunea articolului 173 proc. civ. fr.

Noua dispozițiune a art. 111 are o extensiune mai largă și mai generală.

«Orice cauză de nulitate, prevede noul art. 111 pr. civ., în privința actelor de procedură privitoare la cererile de legarea instanței prin acțiuni, opoziții, contestații, etc, este stinsă dacă nu se propune...»,

Care este actul de procedură care legă instanța de apel? Bine înțeles petiția de apel. Este ea un act de procedură...? În Franța actele de procedură se fac de agenți judiciari anume întocmiți pentru acest oficiu (les huissiers, les avoués). La noi părțile pot și ele să redijeze acte de procedură și să le prezinte, astfel acțiunile, apelurile, etc., se fac de părți și se prezintă de ele.

Definițiunea actelor de procedură o găsim bine dată în Garçonnet, *Code de procédure*, II, p. 121.

De asemenea vezi Carré et Chauveau, vol. II, p. 206; Chebapci, t. IV, pag. 412 și 415; Săndulescu-Nenoreanu, t. I, pag. 295. Vezi și Cas. rom. I, 20 Dec. 1894, B. 1894, pag. 1250; Cas. rom. I, 15 Iunie 1905, B. pag. 854.

S'a susținut de unii fără temei că actul de procedură, în sistemul nostru de legislație, este numai acela redijat de funcționarul public, și această eronată teorie își găsește explicația în dispoziția art. 735 pr. civilă, interpretându-l în mod judaic.

Această dispozițiune nu conține trei condițiuni, pentru ca actul de procedură să fie declarat nul, el prevede trei cazuri distincte de nulitate. Este bine înțeles că actul de procedură redijat de un ofițer public competent, poate fi anulat dacă este făcut cu călcarea formei prevăzută sub pedeapsă de nulitate, chiar dacă n'a pricinuit părții în drept o vătămare.

O petiție de apel trebuie să cuprindă numele, pronumele, profesia și domiciliul apelantului și al pârâtului, precum și mijloacele de apel (v. art. 326 al. 2 pro. civ.)

I. Apelul va fi iscălit de apelant (art. 316 alin. 2 pr. civilă).

Iscălitura este cerută pentru a stabili identitatea părții care a făcut apelul. Bine înțeles, iscălitura trebuie să emane dela persoana care a făcut apelul.

Această formalitate este prevăzută sub pedeapsă nulității. Ce fel de nulitate atinge actul de procedură, dacă semnătura persoanei este făcută de altcineva, este *imitată* sau *lipsește*, căci imitația semnăturii este echivalentă cu lipsa ei?

Înalta Curte răspunde în mod formal că nulitatea în asemenea caz face parte din categoria nulităților in-

trinsece de procedură. Aceste nulități sunt de formă, ele constituiesc viciuri de procedură, care se acoperă, dacă nu sunt ridicate *in limine litis*, și aceasta pe temeiul art. 111 pr. civ., care nu face distincțiunea după cum foarte bine observă Curtea supremă, între cazul când partea a avut puțință să observe viciul de procedură și cazul când n'a avut această puțință.

Această soluțiune este și echitabilă și logică și în concordanța cu sistemul modern al procedurii civile care nu se inspiră din formalismul antic și care tinde spre simplificare.

Doctrina franceză în unanimitate admite această teorie ¹⁾

Deși apelul nu e semnat sau e semnat prin imitațiune totuși intimatul nu poate fi bine venit să declare după ce s'a pus concluzii în fond că nu știe cu cine se judecă, atunci când apelantul a pledat, a pus concluzii în fond, a arătat prin acte manifeste că apelul este al său ²⁾. Dacă semnătura este o formalitate substanțială a unui apel *quid* când apelantul nu poate semnă? Ciungii, orbii și cei care nu știu carte în sistemul nostru de procedură cum pot semna ei un act de procedură? Ori sunt obligați a face asemenea acte numai prin procurator? Cred de acord cu jurisprudența că atunci când este imposibilitate de a semnă actul de procedură poate partea însărcinată pe altcineva să îi facă *semnătură* și cel care face aceasta, nu îndeplinește rolul de mandatar, el face un serviciu ³⁾.

Această soluțiune însă este admisă cu corectivul dovezei în fapt a imposibilității pentru partea care a făcut actul de a-l semnă.

Intr'o asemenea ordine de idei ce importanță poate avea declarația de falșă a semnăturii după un act de procedură?

Curtea supremă dă și asupra acestei chestiuni în deciziunea de față o soluțiune juridică și care va avea mare interes în practică.

Inalta Curte stabilește principiul că dispozițiunile referitoare la verificarea de scripte și declarațiunea de falș nu se aplică actelor de procedură, ci numai actelor privitoare la fondul procesului.

Câtă confuziune n'a existat până acum în practica judecătorească la unele instanțe de fond în această materie.

1) V. Glasson, *e. cpr. civ.*, ed. II, p. 20, nr. 20 și 21. Dans quels cas il y a nullité iar la n. 20. Nullités de procedure; Tissier, *e. pr. civ. annoté*, I, ed. 1901, p. 327, n. 40 și toată jurisprudența și doctrina citată acolo. V. Tissier, *loc. cit.*, n. 44, jugé même qu'on doit considérer comme nul un exploit au bas duquel on ne voit que des caractères imparfaits differant de la signature habituelle de l'huissier dont le nom est mentionné en tête de l'acte (Tissier, *loc. cit.*, No. 45). Vezi mai la vale la No. 61 acelaș autor.

2) V. Decizia Casației rom. s. I, 19 Martie 1910, Bult. pag. 381.

3) V. Cas. I 3 Martie 1887 Bult. 1887 pag. 182.

„Considerând, zice Inalta Curte că, tot cu această lipsă de temei se invoacă în susținerea recursului că, instanța de fond ar fi violat art. 162, 170, 171, 192 și 290 proc. civ. de oarece în discuțiune nu este un act privitor la fondul procesului caz la care se referă citatele articole din proc. civ.“.

Deși expunerea de motive a codului de procedură arată în mod lămurit că „verificarea de scripturi nu este aplicabilă“ decât la actele sub semnătura privată... totuși în practica era oarecare îndoială neîntemeiată De aici complicațiuni și străgăniri ¹⁾. Totuși tribunalul comercial Ilfov ²⁾ într'o speță sub președinția d-lui Th. Popescu Cudalbu asistat de d. I. Ionescu Dolj și G. A. Robescu a respins cererea de a se procede la verificarea semnăturii pusă pe o cerere de perimare.

La ce ar tinde declarația de falșă a semnăturii după un act de procedură?

«Constatarea falșului invocat, zice Curtea supremă, ar fi avut în definitiv de rezultat să stabilească că apelul pornit din biroul avocatului Statului, nu purtă semnătura avocatului Statului, îi lipsește aceea semnătură, eră deci viciat în forma lui, ceea ce constituie o nulitate intrinsecă a apelului...», care deci trebuia ridicată *in limine litis* ²⁾.

În practică, dacă se ridică *in limine litis* incidentul de nulitate intrinsecă a unui act de procedură pe motiv că :scălitura nu e a părții, instanța poate anulă actul, dacă nu poartă semnătura părții (V. Cas. I, 7 Febr. 1912; Cas. III, 20 Ianuarie 1912)..

Cred însă că aceasta nu e posibil dacă nu e înscriere în falș (Vezi expunerea de motive sub art. 162 pr. civ.).

II. Apelul, ca orice act de procedură, poate fi făcut și prin mandatar.

Apelul va fi iscălit de apelant sau de imputernicitul său cu procura ce se va alătură la dosar în copie (art. 316 alin. 2 pr. civ.).

În asemenea caz, procuratorul iscălește cu numele lui în numele altuia; în prima ipoteză eră vorba de iscălitura apelantului făcută cu mâna altuia. Ambele ipoteze sunt diferite.

Un apel mai poate fi semnat de un *negotiorum gestor* cu numele acestuia în numele stăpânului ²⁾.

Când apelul e iscălit de un procurator cu procură neregulată sau de un *negotiorum gestor*. el poate fi ratificat de mandant sau de stăpân, însă înăuntrul termenului.

La această ipoteză s'a gândit art. 316 pr. civilă, iar

1) V. sentința trib. comercial Ilfov în Curierul judiciar cu No. 13 din 1904 cu o notă judicioasă și plină de fond juridic al dis-tinsului confrate I. Cesărescu.

2) În ceșt sens Dalloz, *Faux. Rep.*

3) Vezi Nacu, *Codul civil*, vol. II, pag. 483, Mo. 125.

cazul de care ne-am ocupat mai sus, adică al unui apel ce poartă semnătura apelantului făcută cu mâna altuia, nu intră în prevederile art. 316 pr. civilă¹⁾.

În acest din urmă caz nu poate fi vorba de ideea de mandat. Mandatul are două elemente caracteristice care nu le întâlnim la cazul când semnătura apelantului e făcută cu mâna altei persoane. Ele sunt: *a)* reprezentarea mandantului prin mandatar și *b)* îndeplinirea unui act juridic adică a unui act având de efect să oblige pe mandant față de terții sau pe terții față de mandant sau reciproc unii față de alții în cas când contractul este sinalagmatic.

Ideia mandatului așa cum e concepută în teoria lui juridică nu se întâlnește în cazul când o persoană face iscălitura altuia într'un act de procedură. În asemenea cas fapta omului nu crează nici drepturi nici îndatoriri, este un simplu serviciu și nimic mai mult.

De aceea mai juridică e motivarea din decisiunea Curței de Casație secția I, 3 Martie 1887 B., pag. 182, de cât acea din decisiunile Casației secția I, 7 Februarie 1912 și Casația III 20 Ianuarie 1912, care se ocupă de semnătura părții făcută de o altă persoană *fără mandat*

Am arătat mai sus că în asemenea caz nu poate fi vorba de mandat.

Când dar un apel a fost făcut de o persoană în numele altuia fără procură sau cu o procură neregulată și ratificarea n'a urmat în termen, actul de procedură este isbit de o nulitate peremptorie de fond, de o nulitate extrinsecă.

Orî când se poate ridica o asemenea nulitate, ea constituie o apărare de fond.

În acest sens s'a pronunțat Înalta Curte prin decisiunea din 5 Mai cu No. 7/911 în secții-unite²⁾ și în acest sens trebuie înțeleasă această jurisprudență care a fost menținută³⁾.

În decisia pe care o adnotăm, Curtea referindu-se la această decizie cu No. 7/911, dată în secții-unite arată că «în acel recurs se discută lipsa de calitate a celui care făcuse apel ca mandatar al uneia din părți și instanța de fond constatare că procura prezentată nu dă mandatarului puterea să facă apel în numele clientului său, că fiind vorba de o nulitate extrinsecă . . . constituia o excepție peremptorie de fond».

Nulitățile extrinsece sunt bazate pe apărări de fond, lipsa de interes, de calitate, de capacitate, ele se pot opune oricând până la finele procesului, nimeni neputând pretinde ca asemenea nulități ar fi de

forma sau viții de procedură (Vezi Pand. fr. Dixième cahier, C, Besanonçon 21 Oct. 1910 și nota pe care o reproducem: L'art. 173 pr. civ. n'est pas applicable lorsque la nullité est basée sur l'inexistence du droit droit en vertu duquel l'acte de procédure a été fait.

«Dans ce cas, la nullité s'attaquant au fonds des choses détruit l'instance et l'action» (Cas. fr. 1 Mai 1815; Bioche, *Dictionnaire de pr. civile*. Exception No. 177; Garçonnet, par César Bru, t. 3, § 899; *Code de procédure annoté* par Tissier, Darras et Louiche-Défontaines sur l'art. 173, t. I et S. Rep. gen. du dr. fr. v^o *Nullités*, No. 357 et S. Pand. fr. Exceptions et fins de non recevoir No. 50 et S. Montpellier 21 Novembre 1872.

Decizia No. 7, dată de Înalta Curte în secții-unite în ziua de 5 Mai 1911 cadrează împreună cu decisia cu No. 13 dată de aceeași Curte tot în Secții Unite în ziua de 16 Nov. 1912, ele concordă și ambele împreună resolvă teoria nulităților de procedură și a epocii când ele pot fi ridicate înaintea Instanțelor de fond.

Îndoiala care mai exista e risipită și ambele jurisprudențe importante și juridice desleagă chestii de procedură civilă al căror interes practic nu se poate tăgădui.

V. ATHANASOVICI.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA

SECȚIUNEA I

Audiența deta 5 Maiu 1911

Președinta d-lui I. Urdăreanu, consilier

Ministerul domeniilor cu obștea moșnenilor din Valea-Marcului (Doj)

NULITĂȚI DE PROCEDURĂ. — PETIȚIE DE APEL. — INCIDENT DE PROCEDURĂ. — PROPUNERE ÎN LIMINE LITIS. — ART. 111 PR. CIV.

Pe temeiul art. 111 c. pr. civ. incidentele referitoare la orice cauză de nulitate a petiției de apel care este actul de procedură ce leagă instanța, nefiind excepțiuni peremptorii de fond, ci incidente de procedură, trebuiesc ridicate în *limine litis*, sub pedeapsă de a nu mai fi ținute în seamă dacă se ridică după concluziuni puse în fond.

No 1569.— S'au prezentat d-nii avocați A. Peșiacov și V. Athanasovici, reprezentând Ministerul domeniilor, și d-nii avocați Iosif Igiroșeanu și I. A. Mitescu, din partea Obștei moșnenilor.

Curtea,

Având în vedere incidentul ridicat astăzi de obștea intinată a moșnenilor din Valea Marcului pentru inexistența apelului făcut de avocatul Statului din

1) Vezi Cas. I, 19 Martie 1910. Bult. pag. 133.

2) Vezi *Dreptul* No. 50 din 1911 pag. 396

3) V. zi Casația I, decisia No. 215 diu 2 Martie 1912.

județul Dolj contra sentinței civile a trib. Mehedinți, secția II No. 181 din 25 Iunie 1907, pe motiv că apelul nu este iscălit propriu de avocatul Statului din timpul faerii apelului, I. Părăianu, care avea calitatea de a face apelul, ci acesta este iscălit în petiția de apel de o altă persoană, așa că acea iscălitură este falsă, indiferent dacă a fost sau nu intenție frauduloasă din partea aceluia care a comis falsul;

Având în vedere că, obștea moșnenilor din Valea Marcului prin d-l avocat Take Ionescu care a ridicat acest incident, nu declară în falș penal iscălitura avocatului Statului din petiția de apel, ci din contră prin modul cum a desvoltat acest incident, spunând că nu ar fi intenție frauduloasă din partea celui care a semnat pe avocatul Statului, rezultă că falșul ce declară este civil și acest incident pentru declarațiunea în fals civil a semnăturii din petiția de apel a avocatului Statului I. Părăianu a mai fost ridicat de obștea moșnenilor și pus în discuția Curții în ședința dela 5 Mai 1911, când a fost respins ca tardiv;

Că așa fiind, Curtea este pronunțată, existând autoritate de lucru judecat asupra acestui incident și dar el urmează să fie respins.

Pentru aceste motive respinge incidentul de neexistența apelului ridicat de obștea moșnenilor din Valea Marcului 1).

Semnați: D. Gârleșteanu, C. Crăsnaru, Al. Radianu.

Audiența dela 2 Februarie 1912

Președința d-lui D. Gârleșteanu, prim-președinte

Ministerul Domeniilor cu Obștea Moșnenilor din Valea Marcului (Dolj)

FALȘ CIVIL. — SEMNĂTURA APELANȚULUI. — LIPSA INTENȚIUNEI DOLOASE. — INCIDENT DE PROCEDURĂ. — LUCRU JUDECAT. — ART. 171 PR. CIV.

Atunci când intimatul se mărginește a declara falșă semnătura apelantului, arătând că este vorba de un falș civil lipsind intenția doloasă din partea aceluia care l-a comis, instanța urmează a considera un asemenea incident ca fiind de procedură și dacă el a fost discutat la o altă ședință anterioară îl poate respinge existând autoritate de lucru judecat.

1) In fond, Curtea a admis în parte pe considerațiuni de fapt opoziția și apelul făcut de Ministerul Domeniilor.

No. 38. — S'au prezentat d-nii avocați A. Peșiacov și V. Athanasovici din partea Ministerului Domeniilor și d-nii avocați Iosif Igiroșeanu, I. Mitescu și Take Ionescu din partea obștei moșnenilor.

Curtea,

Având în vedere incidentul ridicat de obștea intimată a moșnenilor din Valea Marcului prin care tinde a se declară neexistent apelul făcut de avocatul statului din județul Dolju contra sentinței civile a tribunalului Mehedinți secția II No. 181 din 25 Iunie 1907 pe motiv că apelul nu este iscălit propriu de avocatul statului din timpul facerii apelului I. Părăianu, care avea calitatea de a face apelul, ci acesta a fost iscălit în petiția de apel de o altă persoană;

Având în vedere că, avocatul statului să apără în contra acestui incident, zicând că este tardiv, nefiind ridicat în *limine litis*;

Având în vedere că, din lucrările aflate în dosarul apelului se constată că după ce apelul a fost respins ca nesusținut, s'a făcut opoziție de avocatul statului, a cărei admisibilitate s'a discutat și admis de Curte și apoi s'a discutat fondul procesului de mai multe ori, ordonându-se de Curte chiar două cercetări locale prin încheerile de la 31 Octombrie 1908 și 17 Octombrie 1909, cercetări care s'au și făcut;

Având în vedere că după dispozițiile art. 111 din proc. civilă, ori ce cauză de nulitate în privința actelor de procedură privitoare la cererile de legarea instanței, prin acțiuni, opozițiuni, contestațiuni, apel, recurs în casație și cereri de revizuire este stinsă dacă nu s'a propune înaintea oricărei apărări asupra fondului;

Considerând că, din termenii clari și categorici ai menționatului text de lege, rezultă că sub imperiul actualului cod de procedură civilă și apelul este socotit ca act de procedură și prin urmare ori cari ar fi cauzele ce se invoacă pentru nulitatea lui, nu pot fi considerate ca excepțiuni peremptorii de fond, care se pot ridica în orice stare a procesului, după cum susțin avocații obștei moșnenilor din Valea Marcului, ci ca incident de procedură și că astfel fiind un atare incident nu mai poate fi primit dacă nu a fost propus înainte de ori ce apărare asupra fondului;

Considerând că, în speță incidentul de nulitatea sau neexistența apelului fiind ridicat astăzi, după ce părțile au pledat fondul procesului, după cum s'a zis mai sus, acest incident este tardiv ridicat și ca atare urmează a fi respins;

Pentru aceste motive respinge ca tardiv incidentul de neexistența apelului ridicat de avocații obștei moșnenilor din Valea Marcului.

Semnați: I. Urdăreanu, D. Gârleșteanu, C. Poenaru.